

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział I	
Wiadomości wstępne	17
§ 1. Pojęcie prawa zobowiązań	18
A. Uwagi wstępne	18
B. Miejsce prawa zobowiązań i jego funkcja	19
1. Prawo zobowiązań a prawo rzeczowe	19
2. Prawo zobowiązań a prawo na dobrach niematerialnych	20
3. Prawo zobowiązań a prawo spadkowe	20
4. Prawo zobowiązań a część ogólna prawa cywilnego	21
5. Prawo zobowiązań a prawo rodzinne	21
§ 2. Źródła prawa zobowiązań	24
A. Kodeks cywilny	24
B. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny	28
C. Przepisy pozakodeksowe	28
D. Umowy międzynarodowe	29
E. Systemy norm pozaprawnych jako źródło prawa	29
F. Rola orzecznictwa sądowego i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego – odesłanie	31
G. Prawo międzyczasowe w odniesieniu do zobowiązań	32
§ 3. Systematyka podręcznika	34
Rozdział II	
Istota zobowiązania	36
§ 1. Cechy i struktura zobowiązania	36
§ 2. Dług i odpowiedzialność	46

Rozdział III

Treść i rodzaje świadczenia	49
§ 1. Pojęcie świadczenia	50
§ 2. Oznaczenie świadczenia	52
§ 3. Świadczenia w zobowiązaniach przemiennych i z upoważnieniem przemiennym	54
§ 4. Możliwość świadczenia	55
§ 5. Rodzaje świadczeń	59
A. Świadczenia jednorazowe, ciągłe i okresowe	59
B. Świadczenia podzielne i niepodzielne	64
C. Świadczenia oznaczone co do tożsamości i co do gatunku	65
D. Świadczenia pieniężne	66
1. Nominalizm i waloryzacja	69
E. Odsetki	72
F. Świadczenia uboczne	77
G. Zwrot nakładów i wydatków	77
H.1. Naprawienie szkody	79
H.2. Reżimy odpowiedzialności	81
H.3. Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej	83
a) Zasada winy	83
b) Zasada bezprawności	85
c) Zasada ryzyka	87
d) Odpowiedzialność absolutna	88
e) Zasada słuszności	89
H.4. Związek przyczynowy	89
H.5. Pojęcie szkody	92
H.6. Ustalenie rozmiarów szkody	96
a) Dodatni i ujemny interes poszkodowanego	99
b) Ciężar dowodu wysokości szkody	100
H.7. Świadczenie odszkodowawcze	100
H.8. Ograniczenia odpowiedzialności	103
H.9. Funkcje odszkodowania	103
H.10. Sposoby naprawienia szkody	104

Rozdział IV

Wielość dłużników albo wierzycieli	108
§ 1. Uwagi ogólne	108
§ 2. Solidarność dłużników	111
A. Konstrukcja prawna	111
B. Istota solidarności	112
C. Źródła solidarności	114
§ 3. Sytuacja dłużników solidarnych w czasie trwania zobowiązania	116
A. Roszczenia regresowe między współdłużnikami	120

§ 4. Solidarność wierzycieli	123
A. Istota i źródła	123
B. Sytuacja wierzycieli solidarnych w czasie trwania zobowiązania	123
C. Roszczenia regresowe między współwierzycielami	125
D. Solidarność niewłaściwa	125
§ 5. Zobowiązania podzielne i niepodzielne	127
A. Zagadnienia ogólne	127
B. Skutki wielości podmiotów przy świadczeniu podzielnym	128
C. Skutki wielości podmiotów przy świadczeniu niepodzielnym	128

Rozdział V

Powstanie zobowiązań – zagadnienia ogólne	131
--	------------

Rozdział VI

Umowy	134
§ 1. Umowy jako źródło zobowiązań	135
A. Pojęcie umowy	135
B. Źródła prawa regulującego umowy	146
C. Rodzaje umów w dziedzinie zobowiązań	152
1. Umowy nazwane i nienazwane	152
2. Umowy zobowiązujące i rozporządzające	155
3. Umowy jednostronnie lub dwustronnie zobowiązujące. Umowy wzajemne	156
4. Umowy konsensualne i realne	157
5. Umowy odpłatne i nieodpłatne	157
6. Umowy przysparzające	158
7. Umowy kauzalne i abstrakcyjne	159
8. Umowy losowe	160
9. Umowy swobodnie negocjowane i umowy adhezyjne	161
10. Umowy o zobowiązanie rezultatu i umowy o zobowiązanie należytej staranności	162
11. Umowy konsumenckie	164
§ 2. Treść i forma umów	170
A. Swoboda umów, pojęcie	170
B. Zasada swobody umów w świetle art. 353 ¹ k.c.	170
C. Granice swobody umów	172
D. Forma umów. Odesłanie	184
§ 3. Wzorce umowne	185
A. Uwagi ogólne	185
B. Charakter prawny wzorców umownych. Rodzaje wzorców. Zakres regulacji	186
C. Zawarcie umowy przy użyciu wzorca	188
§ 4. Niedozwolone klauzule umowne	193

§ 5. Umowa przedwstępna	200
§ 6. Umowy o świadczenie przez osobę trzecią lub na rzecz osoby trzeciej ...	207
A. Umowa o świadczenie przez osobę trzecią	207
B. Umowa o zwolnienie dłużnika z obowiązku świadczenia	209
C. Umowa o świadczenie na rzecz osoby trzeciej	210
§ 7. Dodatkowe zastrzeżenia umowne	211
A. Zadatek	211
B. Umowne prawo odstąpienia	212
C. Odstępne	216

Rozdział VII

Bezpodstawne wzbogacenie	217
§ 1. Pojęcie bezpodstawnego wzbogacenia i jego unormowanie	218
A. Bezpodstawne wzbogacenie jako źródło zobowiązania	218
B. Uregulowanie bezpodstawnego wzbogacenia w Kodeksie cywilnym	219
C. Przesłanki roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia	222
D. Przedmiot roszczenia	225
E. Rozliczenia nakładów	227
F. Zakres obowiązku zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia. Wygaśnięcie obowiązku zwrotu	228
§ 2. Nienależne świadczenie	231
A. Pojęcie nienależnego świadczenia	231
B. Przypadki nienależnego świadczenia w świetle art. 410 § 2 k.c.	233
C. Przepadek świadczenia	237
D. Gry i zakłady	238
§ 3. Zbieg roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia z innymi roszczeniami	239
A. Reguła ogólna	239
B. Zbieg roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia z roszczeniami odszkodowawczymi	240

Rozdział VIII

Czyny niedozwolone	243
§ 1. Uwagi wstępne	245
§ 2. Odpowiedzialność za własne czyny	246
§ 3. Wyrządzenie szkody przez kilka osób	249
§ 4. Szkada na osobie	252
§ 5. Krzywda	259
§ 6. Przedawnienie roszczeń deliktowych	265
§ 7. Ciężar dowodu	267
§ 8. Zbieg odpowiedzialności deliktowej i kontraktowej	268
§ 9. Odpowiedzialność przedkontraktowa	271

§ 10. Odpowiedzialność władzy publicznej	271
§ 11. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wydaniem aktu normatywnego	274
§ 12. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wydaniem orzeczenia lub decyzji	276
§ 13. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną niewydaniem orzeczenia lub decyzji	278
§ 14. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną niewydaniem aktu normatywnego	280
§ 15. Odpowiedzialność na zasadzie słuszności	281
§ 16. Odpowiedzialność za cudze czyny	283
§ 17. Odpowiedzialność za powierzenie i za podwładnego	284
§ 18. Odpowiedzialność za zwierzęta	286
§ 19. Odpowiedzialność za wyrzucenie, wylanie bądź spadnięcie	288
§ 20. Odpowiedzialność za zawalenie się budowli bądź oderwanie jej części	289
§ 21. Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny	289
§ 22. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z ruchem przedsiębiorstw i użyciem elementarnych sił przyrody	293
§ 23. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone ruchem mechanicznych środków komunikacji	296
§ 24. Odpowiedzialność za szkody poniesione w cudzym lub wspólnym interesie	299
§ 25. Akcja prewencyjna	299
§ 26. Odpowiedzialność deliktowa za szkody związane z ludzką prokreacją ...	301

Rozdział IX

Wykonanie zobowiązań	304
§ 1. Uwagi ogólne o wykonaniu zobowiązań	305
A. Wprowadzenie	305
B. Charakter prawny wykonania zobowiązania	306
C. Zasada ogólna	307
§ 2. Przedmiot wykonania. Osoby uczestniczące w wykonaniu zobowiązania	312
A. Przedmiot wykonania	312
1. Jakość świadczenia	312
2. Wykonanie częściowe	314
3. Zmiana przedmiotu świadczenia	315
4. Zarachowanie świadczenia na poczet kilku długów	315
5. Zobowiązanie przemienne	317
B. Osoby uczestniczące w wykonaniu	317
1. Dłużnik i osoby trzecie	317
2. Wierzyciel i osoby działające w jego imieniu	320

§ 3. Miejsce i czas wykonania	322
A. Miejsce wykonania zobowiązań	322
B. Czas wykonania zobowiązań	323
§ 4. Wykonanie zobowiązań z umów wzajemnych	326
§ 5. Zasada <i>pacta sunt servanda</i> . Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania (klauzula <i>rebus sic stantibus</i>)	327
A. Uwagi ogólne	327
B. Uwagi szczegółowe	329
§ 6. Prawo zatrzymania	339
§ 7. Dowody wykonania zobowiązań	340

Rozdział X

Skutki niewykonania zobowiązań	344
§ 1. Uwagi ogólne. Systematyka i zakres regulacji	346
§ 2. Ogólne założenia odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie zobowiązania	348
§ 3. Odpowiedzialność odszkodowawcza <i>ex contractu</i>	352
§ 4. Zakres okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność	358
§ 5. Niemożliwość świadczenia	367
A. Pojęcie niemożliwości. Zasady ogólne	367
B. Zobowiązania wzajemne	369
§ 6. Zwłoka i opóźnienie	373
A. Pojęcie zwłoki i opóźnienia. Zasady ogólne	373
B. Zobowiązania wzajemne	386
§ 7. Nieuchronne (przewidywane, uprzednie, antycypacyjne) naruszenie zobowiązania	388
§ 8. Kara umowna	392
§ 9. Zwłoka wierzyciela	397

Rozdział XI

Wygaśnięcie zobowiązań	401
§ 1. Uwagi ogólne	401
§ 2. Świadczenie w miejsce wykonania	403
§ 3. Złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego	404
§ 4. Potrącenie	408
§ 5. Odnowienie	412
§ 6. Zwolnienie z długu	415

Rozdział XII

Zmiana wierzyciela lub dłużnika	417
§ 1. Uwagi ogólne	418
§ 2. Zmiana wierzyciela	419
A. Uwagi ogólne o przenoszeniu praw podmiotowych	419

B. Konstrukcja prawna przelewu	421
C. Ochrona dłużnika przy przelewie wierzytelności	428
D. Wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela (subrogacja ustawowa)	430
§ 3. Zmiana dłużnika	437
A. Konstrukcja prawna zwalnającego przejęcia długu	437
B. Kumulatywne przystąpienie do długu	442

Rozdział XIII

Ochrona wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika	445
§ 1. Pojęcie, cel i unormowanie ochrony	446
A. Uwagi ogólne	446
B. Ochrona wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika. Stanowisko Kodeksu cywilnego	447
C. Tryb zaskarżenia	455
D. Szczególne przypadki zastosowania roszczeń pauliańskich	456